

Ako začať v rally

Pre uľahčenie začiatkov v rally prinášame súhrn toho najzákladnejšieho, čo všetci začiatočníci potrebujú poznať – „desatoro nováčika“ ktoré je potrebné splniť, aby sa štart vydaril. Je ale potrebné si uvedomiť, že v skutočnosti je toho oveľa viac, čo je potrebné vykonať a mať k dispozícii, kým sa rozsvieti zelené svetlo na štarte prvej erzety ...

1. JAZDEC A SPOLUJAZDEC

Rally jazdia posádky, tvorené jazdcom a spolujazdcom. Obaja musia vlastniť vodičské oprávnenie skupiny B a teda musia mať 18 rokov (od roku 2012 nová vyhláška umožňuje od 17 rokov po splnení určitých náležitostí). Musia byť držiteľmi licencie jazdca a pred vydaním licencie musia absolvovať lekársku prehliadku a školenie jazdcov a praktickú rallyškolu..

A hlavne musia sa správne „nájsť“. Ak má spolupráca v aute fungovať tak, ako má a výkon posádky má byť maximálny, musia si títo dvaja ľudia vyhovovať „ľudsky“. Musia si dôverovať, dokázať spoľahnúť sa jeden na druhého, veď od toho závisia ich výsledky na tratiach ale často - a bez nadsázky aj životy.

2. AUTO

Dôležitým krokom vedúcim na trate rally je rozhodnutie o súťažnom vozidle. Je potrebné zvážiť, či si pretekár postaví svoje vlastné auto, zakúpi hotové súťažné vozidlo alebo si ho prenajme. Postavenie vlastného súťažného auta je väčšinou lacnejšia ale pomalšia varianta a navyše musia byť splnené viaceré predpoklady – vhodné priestory, schopnosti, technické vedomosti a zručnosti a zopár „pomocníkov“. Kúpa hotového vozidla je rýchlejší spôsob ale finančne náročnejší. Prenájom súťažného vozidla vyzerá byť na prvý pohľad najdrahšia varianta – ale nemusí byť. Navyše je vhodná v prípade ak záujemca o rally si chce overiť svoje schopnosti byť ozajstným jazdcom rally.

Ďalším rozhodnutím je voľba základného typu vozidla. Nemyslím teraz objem/ výkon či jazdné vlastnosti ale otázku či si zaobstarať súťažné vozidlo, ktoré je v súčasnosti homologované FIA (FIA – medzinárodná automobilová federácia) alebo bolo homologované v minulosti a teda patrí do skupiny vozidiel, ktoré vyhovujú národným predpisom (skupina F) alebo je to bude „plnokrvné“ historické vozidlo. Pri zaobstarávaní auta je dôležité si overiť, dokedy spomínaná homologácia platí.

Ďalej je potrebné zaobstarať si povinnú bezpečnostnú výbavu. Do nej patrí ochranný rám, sedačky, hasiace systémy a hasiace prístroje, bezpečnostné pásy a najnovšie aj systém ochrany hlavy HANS. Do bezpečnostnej výbavy posádky patrí predpísané športové oblečenie – nehorľavá kombinéza, nehorľavá spodná bielizeň, prilba, obuv, rukavice. Rozsah a podmienky upravuje FIA Medzinárodný športový poriadok – Príloha J a v prípade vozidiel so skončenou "prešlou" homologáciou národné predpisy. Informácie môžu záujemcovia nájsť na oficiálnej stránke Slovenskej asociácie motoristického športu, Fatranská 3, Nitra: www.sams-asn.sk alebo zaslaním dotazu na e-mailové adresy: predsedatv@gmail.com (predseda Technického výboru SAMŠ), resp. rk@rallye.sk (Rally komisia SAMŠ).

Rovnako je možné využiť kontakty na ľudí, ktorí už majú s rally skúsenosti, to znamená na jazdcov, na jednotlivé kluby organizátorov, technických komisárov, atď.

3. FINANČIE

Sú alfou a omegou každej činnosti a teda aj pretekania v automobilovom športe. Každý nový záujemca o rally by si mal preto vopred zistiť, čo vlastne súťaženie ekonomicky obnáša a či má pre neho význam do toho všetkého vôbec ísť. Jednak zabezpečenie vozidla a jeho úpravy si vyžadujú svoje, avšak to je len základ všetkého. Musí preto vedieť, čo všetko prikazujú predpisy a koľko to stojí, vrátane nákladov na team, servisné vozidlo či ekonomického zabezpečenia jednotlivých podujatí (ubytovanie, strava, pohonné hmoty, pneumatiky, atď.).

4. LICENCIE

Ďalším krokom je podanie žiadosti o vydanie licencie jazdca. Tlačivá sú zverejnené na oficiálnej stránke SAMŠ (viď čl. 2) a sú tiež k dispozícii na sekretariáte SAMŠ v Nitre, resp. Rally komisie v Košiciach. Súčasťou žiadosti je komplexná lekárska prehliadka každého záujemcu o motorizmus, v rámci ktorej mu lekár vyplní zdravotný preukaz (sú v ňom uvedené povinné vyšetrenia, napr. určenie krvnej skupiny, tlak, oči,...) a dá mu odporúčanie na pretekanie ako také. Poplatok pri žiadosti o vydanie národnej licencie jazdca i spolujazdca stojí 116 Euro ročne. Poplatok za vydanie medzinárodnej licencie jazdca je 150 Euro (ale o tú môže jazdec požiadať ak už absolvoval 5 podujatí). V prípade záujmu jazdiť len Slovenský Rally Pohár, poplatok za licenciu jazdca / spolujazdca je 35 Euro.

Okrem toho však musí mať každá posádka aj licenciu súťažiaceho (v SRP nie je povinná). Najlacnejšia je licencia súťažiaceho na meno (fyzická osoba) – 17 Euro. Okrem tejto môže byť vystavená licencia na právnické osoby. Za licenciu na vystavenú napr. na TJ, autoklub, teda združenie občanov alebo na spoločnosť (napr. s.r.o.) 66 Euro. V prípade, že nová posádka bude jazdiť za už existujúci tím, nemusí požiadať o licenciu súťažiaceho. K žiadosti o licenciu treba pochopiteľne priložiť aj fotografiu pasového formátu a všetky tieto náležitosti poslať na sekretariát Rally komisie SAMŠ. Noví žiadatelia o licenciu môžu svoje žiadosti posilať počas celého roka.

5. ŠKOLENIA JAZDCOV

Takže máme auto, peniaze, povinnú výbavu i licenciu. Čo ďalej? Nuž, bez odborných znalostí predpisov nie je možné začať súťažiť. Nádejní adepti (rovnako ako „starí harcovníci“) musia každoročne absolvovať spomínané školenia i testy. V rámci toho sa všetci účastníci dozvedia nielen novinky z medzinárodných predpisov FIA ale i národných obsiahnutých v Ročenke SAMŠ pre daný rok. Pre začínajúcich jazdcov sa organizuje rozšírené školenie, v ktorom sa podrobnejšie preberajú všetky oblasti predpisov a dozvedia sa ďalšie skutočnosti potrebné k realizácii samotnej účasti na súťaži. Prvú súťaž absolvujú noví držiteľia licencie vo forme Rallyškoly (podrobnosti sú uvedené v Ročenke SAMŠ v kapitole venovanej rally).

6. TESTOVANIE SÚŤAŽNÝCH VOZIDIEL

Pred premiovým štartom na súťaži musí každé súťažné vozidlo absolvovať testovanie, a musí mu byť vystavený športový preukaz. Táto oblasť spadá do kompetencie technických komisárov, ktorí sú špeciálne určení pre jednotlivé oblasti Slovenska. Ich mená a kontakty sa každoročne uvádzajú v Ročenke SAMŠ. Na testovanie sa prihlasuje prostredníctvom stránky www.prihlaska-sams.sk.

7. HOMOLOGAČNÝ LIST

Homologačný list je tak trochu zvláštnou kapitolou. Pri testovaní vozidla technickí komisári zisťujú vlastne súlad konkrétneho vozidla s jeho homologačným listom. Každý typ vozidla homologovaný na FIA totiž musí spĺňať isté náležitosti. Ak chce niekto jazdiť na Slovensku, musí vlastniť spomínaný homologačný list, získať ho je možné na základe žiadosti zaslanej na SAMŠ.

8. ÚRAZOVÉ POISTENIE

Je mimoriadne dôležitým a povinným aspektom každého, kto chce vyštartovať na rýchle trate. Aby poistenie splnilo svoj účel v prípade potreby, je potrebné, aby každý jazdec a spolujazdec si uzatvorili správne a vhodné poistenie. Nestačí totiž „obyčajné“ životné úrazové poistenie. Tieto sa vo väčšine prípadov nevzťahujú na rizikové športy. Je potrebné si uzatvoriť vyslovene úrazové poistenie pre šport, v tomto prípade motoristický.

9. PRÍPRAVA JAZDCA A SPOLUJAZDCA

V príprave na prvý štart by posádka nemala zabúdať na svoju osobnú prípravu. Jazdec by sa mal venovať problematike techniky jazdy, vedomostiam o „správnej stope“. Spoločne so spolujazdcom prebrať základy tvorby rozpisu ale i spôsob „diktovania“. Ak to myslia so športom vážne, nesmú zabudnúť ani na telesnú prípravu pred súťažou a otázky vhodnej životosprávy počas súťaže.

10. A IDEME NA TO

Keď záujemca o aktívne pretekánie splní všetky doteraz spomínané náležitosti, teoreticky môže začať súťažiť. Kým však odštartuje na tratiach rally, musí si zistiť kalendár a program podujatí pre konkrétny rok, rovnako adresy organizátorov, ale i termíny uzávierok prihlášok na jednotlivé podujatia, aby včas mohol poslať svoju riadne vyplnenú prihlášku vrátane potrebného vkladu (jeho výšku určuje organizátor v zvláštnych ustanoveniach) na to ktoré podujatie. Dovtedy musí mať, pochopiteľne, pokope celý team vrátane mechanikov, servisného vozidla, náhradných dielov, disponovať financiami na všetky náklady s tým spojenými. Pri administratívnom a technickom preberaní pred každým podujatím potom posádka predkladá nasledovné doklady: licencia jazdca (resp. spolujazdca), licencia súťažiaceho, vodičský preukaz, homologačný list, športový preukaz vozidla, úrazové poistenie pre motoristický šport a doklad o povinnom zmluvnom poistení vozidla.

A dobrodružstvo menom rally sa môže začať...

Rally komisia SAMŠ